

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی سواد سلامت جنسی مردان در شرف ازدواج مراجعه

کننده به مرکز مشاوره قبل از ازدواج در اردبیل در سال ۱۴۰۲

نگارش:

نیما رشیدی

اساتید راهنما:

خانم دکتر مهرناز مشعوفی

خانم دکتر افروز مردی

استاد مشاور:

خانم دکتر عاطفه شادمان

شهریور ۱۴۰۲

شماره پایان نامه: ۰۱۰۹۵

فهرست مطالب

۷.....	چکیده:
۹.....	فصل اول مقدمه
۲.....	۱-۱: بیان مسأله
۴.....	۲-۱: اهمیت موضوع و انگیزه پژوهش
۵.....	۳-۱: اهداف و فرضیات طرح
۵.....	۱-۳-۱: اهداف کلی
۶.....	۲-۳-۱: اهداف اختصاصی
۶.....	۳-۳-۱: اهداف کاربردی
۶.....	۴-۳-۱: فرضیات یا سوالات طرح
۶.....	۴-۱: تعاریف واژه اختصاصی
۸.....	فصل دوم بررسی متون
۹.....	۱-۲: تعاریف و توضیحات
۹.....	۱-۱-۲: تعریف سلامت جنسی:
۱۱.....	۲-۲-۲: حقوق جنسی و سلامت جنسی
۱۲.....	۳-۲-۲: عناصر مفهومی سلامت جنسی
۱۳.....	۴-۲-۲: اهمیت سلامت جنسی
۱۳.....	بهبودی کلی:
۱۳.....	پیشگیری از عفونت‌های مقاربتی (STIs):
۱۴.....	کاهش بارداری ناخواسته:
۱۴.....	تقویت روابط بین زوجین:
۱۵.....	پیشگیری از خشونت جنسی:
۱۵.....	حمایت از سلامت باروری:
۱۶.....	دیدگاه حقوق بشر:
۱۶.....	۵-۲-۲: چالش‌های سلامت جنسی:
۱۶.....	۱-۲-۵-۲: محدودیت‌های فرهنگی:
۱۶.....	۲-۲-۵-۲: کمبود دانش جنسی
۱۷.....	۲-۲-۶: سواد سلامت جنسی:
۱۸.....	۲-۲-۶-۱: نیازهای اطلاعاتی سواد سلامت جنسی:

۱۹.....	شناخت مراحل تعامل جنسی:.....
۱۹.....	آگاهی از مهارت جنسی به عنوان تضمین رضایت جنسی:.....
۱۹.....	چالش‌های زندگی جنسی در ناباروری:.....
۱۹.....	۲-۶-۲: مدل‌های سواد سلامت جنسی:.....
۲۰.....	مدل مهارت‌های سواد سلامت.....
۲۰.....	مدل اجتماعی-اکولوژیکی.....
۲۱.....	مدل آموزش جامع جنسی (CSE).....
۲۲.....	تئوری رفتار برنامه ریزی شده (TPB).....
۲۳.....	۷-۲-۲: ارزیابی سواد سلامت جنسی:.....
۲۳.....	پرسشنامه‌های دانش بهداشت جنسی.....
۲۴.....	مقیاس‌های نگرش‌ها و باورهای جنسی.....
۲۴.....	مقیاس‌های ارتباطات بهداشت جنسی.....
۲۴.....	پرسشنامه‌های ارزیابی آموزش جنسی جامع.....
۲۵.....	۸-۲-۲: مشاوره پیش از ازدواج.....
۲۶.....	۳-۲: پیشینه پژوهش.....
۳۱.....	فصل سوم مواد و روش کار.....
۳۲.....	۳-۱: نوع پژوهش.....
۳۲.....	۳-۲: جامعه آماری، روش نمونه‌گیری، حجم نمونه.....
۳۲.....	۳-۳: روش گردآوری اطلاعات.....
۳۳.....	۳-۴: معیارهای ورود به مطالعه.....
۳۳.....	۳-۵: معیار خروج از طرح.....
۳۳.....	۳-۶: روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری.....
۳۳.....	۳-۷: ملاحظات اخلاقی.....
۳۴.....	۳-۸: جدول متغیرهای مطالعه.....
۳۶.....	فصل چهارم نتایج.....
۳۷.....	مقدمه:.....
۳۷.....	۴-۱: اطلاعات دموگرافیک:.....
۳۷.....	۴-۱-۱: توزیع سنی شرکت‌کنندگان.....
۳۸.....	۴-۱-۲: توزیع تحصیلات شرکت‌کنندگان.....
۳۹.....	۴-۱-۳: توزیع شغلی شرکت‌کنندگان.....
۳۹.....	۴-۱-۴: توزیع محل سکونت شرکت‌کنندگان.....
۴۰.....	۴-۱-۵: توزیع دسترسی به سواد سلامت شرکت‌کنندگان.....

- ۴-۱-۶: رده بندی بر اساس میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی..... ۴۰
- ۴-۱-۷: مشخصات دموگرافیک نمونه ها بر حسب میزان ارزیابی و تحلیل سواد سلامت جنسی..... ۴۱
- ۴-۱-۸: نمره کل میزان سواد سلامت جنسی..... ۴۱
- ۴-۲: نتایج هدف اول پژوهش: تعیین میزان دسترسی بر حسب مشخصات دموگرافیک (سن - تحصیلات - شغل - محل سکونت)..... ۴۲
- ۴-۲-۱: ارتباط میزان سن افراد با دسترسی به سواد سلامت جنسی..... ۴۲
- ۴-۲-۲: ارتباط میزان تحصیلات با میزان دسترسی به سواد سلامت جنسی..... ۴۳
- ۴-۲-۳: ارتباط میزان شغل افراد با میزان دسترسی به سواد سلامت جنسی..... ۴۴
- ۴-۲-۴: ارتباط میزان محل سکونت افراد با میزان دسترسی به سواد سلامت جنسی..... ۴۴
- ۴-۳: هدف دوم پژوهش؛ تعیین میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی در افراد تحت مطالعه بر حسب مشخصات دموگرافیک (سن - تحصیلات - شغل - محل سکونت)..... ۴۵
- ۴-۳-۱: تعیین میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی بر حسب سن..... ۴۵
- ۴-۳-۲: تعیین میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی بر حسب تحصیلات..... ۴۶
- ۴-۳-۳: تعیین میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی بر حسب شغل..... ۴۷
- ۴-۳-۴: تعیین میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی بر حسب محل سکونت..... ۴۷
- ۴-۴: هدف سوم پژوهش؛ تعیین میزان ارزیابی و تحلیل سواد سلامت جنسی توسط افراد تحت مطالعه بر حسب مشخصات دموگرافیک (سن - تحصیلات - شغل - محل سکونت)..... ۴۸
- ۴-۴-۱: تعیین میزان ارزیابی و تحلیل سواد سلامت جنسی بر حسب سن..... ۴۸
- ۴-۴-۲: تعیین میزان ارزیابی و تحلیل سواد سلامت جنسی بر حسب تحصیلات..... ۴۹
- ۴-۴-۳: تعیین میزان ارزیابی و تحلیل سواد سلامت جنسی بر حسب شغل..... ۵۱
- ۴-۴-۴: تعیین میزان ارزیابی و تحلیل سواد سلامت جنسی بر حسب محل سکونت..... ۵۱
- ۴-۵: هدف کلی؛ تعیین میزان سواد سلامت جنسی توسط افراد تحت مطالعه بر حسب مشخصات دموگرافیک (سن - تحصیلات - شغل - محل سکونت)..... ۵۲
- ۴-۵-۱: تعیین میزان سواد سلامت جنسی بر حسب سن..... ۵۲
- ۴-۵-۲: تعیین میزان سواد سلامت جنسی بر حسب تحصیلات..... ۵۳
- ۴-۵-۳: تعیین میزان سواد سلامت جنسی بر حسب شغل..... ۵۴
- ۴-۵-۴: تعیین میزان سواد سلامت جنسی بر حسب محل سکونت..... ۵۵
- ۵۶: فصل پنجم بحث و نتیجه گیری..... ۵۶
- ۵۷: مقدمه :..... ۵۷
- ۵-۱: بحث..... ۵۷
- ۵-۱-۱: بحث پیرامون هدف اول، تعیین میزان دسترسی به سواد سلامت جنسی مردان در شرف ازدواج
مراجعه کننده به مرکز مشاوره قبل ازدواج در اردبیل بر حسب مشخصات دموگرافیک در سال ۱۴۰۲..... ۵۷

- ۵-۱-۲: بحث پیرامون هدف دوم: تعیین میزان درک سواد سلامت جنسی مردان در شرف ازدواج مراجعه کننده به مرکز مشاوره قبل ازدواج در اردبیل بر حسب مشخصات دموگرافیک در سال ۱۴۰۲..... ۵۹
- ۵-۱-۳: بحث پیرامون هدف سوم: تعیین میزان توانایی ارزیابی سواد سلامت جنسی مردان در شرف ازدواج مراجعه کننده به مرکز مشاوره قبل ازدواج در اردبیل بر حسب مشخصات دموگرافیک در سال ۱۴۰۲..... ۶۱
- ۵-۱-۴: بحث کلی پیرامون سواد سلامت جنسی..... ۶۱
- ۵-۲: محدودیت های پژوهش..... ۶۳
- ۵-۳: نتیجه گیری..... ۶۴
- ۵-۴: پیشنهادات برای پژوهش های آینده..... ۶۶
- ۵-۵: ترجمان دانش..... ۶۷

فهرست شکل ها و نمودارها

- ۱-۲: راهبرد های بهبود سلامت جنسی..... ۱۱
- ۲-۲: خلاصه ای از مدل های سواد سلامت جنسی..... ۲۳
- ۱-۴، رده بندی سن شرکت کنندگان..... ۳۷
- ۲-۴، رده بندی شغلی شرکت کنندگان..... ۳۹
- ۳-۴، میزان دسترسی به سواد سلامت جنسی بر اساس میزان تحصیلات افراد..... ۴۳

فهرست جداول

- ۱-۴، رده بندی تحصیلات شرکت کنندگان..... ۳۸
- ۲-۴: رده بندی محل سکونت شرکت کنندگان..... ۳۹
- ۳-۴؛ رده بندی بر اساس میزان دسترسی به سواد سلامت جنسی..... ۴۰

- جدول ۴-۴؛ رده بندی بر اساس میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی ۴۰
- جدول ۴-۵، رده بندی بر اساس میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی ۴۱
- جدول ۴-۶؛ مشخصات دموگرافیک نمونه بر حسب نمره کل میزان سواد سلامت جنسی ۴۱
- جدول ۴-۷؛ ارتباط میزان سن افراد و دسترسی به سواد سلامت جنسی ۴۲
- جدول ۴-۸؛ ارتباط شغل افراد و دسترسی به سواد سلامت جنسی ۴۴
- جدول ۴-۹؛ ارتباط محل سکونت افراد و دسترسی به سواد سلامت جنسی ۴۴
- جدول ۴-۱۰؛ میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی بر حسب سن افراد ۴۵
- جدول ۴-۱۱؛ نتایج آزمون تعقیبی بر اساس مشخصات دموگرافیک نمونه بر درک سواد سلامت جنسی ۴۶
- جدول ۴-۱۲؛ میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی بر حسب شغل افراد ۴۷
- جدول ۴-۱۳؛ میزان توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی بر حسب محل سکونت افراد ۴۷
- جدول ۴-۱۴؛ میزان ارزیابی سواد سلامت جنسی بر حسب سن افراد ۴۸
- جدول ۴-۱۵، میزان ارزیابی و تحلیل سواد سلامت جنسی بر حسب تحصیلات بر اساس آزمون کای اسکوئر
وارینانس یک طرفه ۵۰
- جدول ۴-۱۶، میزان ارزیابی و تحلیل سواد سلامت جنسی بر حسب تحصیلات بر اساس آنالیز
وارینانس یک طرفه ۵۰
- جدول ۴-۱۷؛ میزان ارزیابی سواد سلامت جنسی بر حسب شغل افراد ۵۱
- جدول ۴-۱۸؛ میزان ارزیابی سواد سلامت جنسی بر حسب محل سکونت افراد ۵۱
- جدول ۴-۱۹؛ میزان سواد سلامت جنسی بر حسب سن افراد ۵۲

جدول ۴-۲۰: میزان سواد سلامت جنسی بر حسب تحصیلات افراد ۵۳

جدول ۴-۲۱: مقایسه سواد سلامت جنسی بر حسب تحصیلات بر اساس آزمون آنالیز واریانس یک طرفه. ۵۳

جدول ۴-۲۲: میزان سواد سلامت جنسی بر حسب شغل افراد ۵۴

جدول ۴-۲۳: میزان سواد سلامت جنسی بر حسب محل سکونت افراد ۵۵

بررسی سواد سلامت جنسی مردان در شرف ازدواج مراجعه کننده به مرکز مشاوره قبل از

ازدواج در اردبیل در سال ۱۴۰۲

چکیده:

زمینه:

سواد سلامت جنسی به دانش، نگرش‌ها و توانایی‌های فرد در ارتباط با سلامت جنسی اشاره دارد. این مهارت‌ها می‌توانند در کاهش خطرات مرتبط با سلامت جنسی و بهبود رفتارهای جنسی کمک کنند. مردان به عنوان یک طرف از زوجین نقش مهمی در ترقی جنشسی ایفا کرده از این رو ارزیابی سواد سلامت در این افراد نقش مهمی در بهبود زندگی زناشویی ایجاد میکند.

هدف:

مطالعه حاضر با هدف تعیین سواد سلامت جنسی در مردان در شرف ازدواج مراجعه کننده به مرکز مشاوره قبل از ازدواج در اردبیل در سال ۱۴۰۲ انجام شده است

مواد و روش‌ها:

پس از اخذ موافقت نامه ها، به مرکز مشاوره قبل از ازدواج مراکز سلامت جامع واقع در سطح شهر مراجعه گردیده و از بین مردان واجد شرایط به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب نمونه ها انجام شد. اطلاعات لازم با استفاده از یک پرسشنامه دموگرافیک و یک پرسشنامه استاندارد شیلا جمع آوری شد.

یافته‌ها:

بطور کل، ۳۸۴ نفر در این پژوهش شرکت نموده اند که کمترین سن شرکت کننده ۱۳ سال و بیشترین آن ۴۷ سال بوده است که میانگین آن ها $28/46 \pm 6/26$ بوده است. از سویی نتایج نشان داده است، تحصیلات بر میزان دسترسی افراد به سواد سلامت جنسی، توانایی خواندن و درک سواد سلامت جنسی، توانایی ارزیابی و تحلیل سواد سلامت جنسی و میزان سواد سلامت جنسی بصورت معنی دار تأثیر گذار است ($P\text{-value} < 0.05$). همچنین، ارتباط بین شغل افراد و میزان توانایی دسترسی به سواد سلامت جنسی نیز به صورت معنی دار وجود دارد ($P\text{-value} < 0.05$). از سویی نتایج تحلیل ارتباط بین میزان سواد سلامت جنسی در مردان شرف ازدواج بر حسب محل سکونت نشان می دهد که مردان شهری میزان سواد سلامت جنسی در مردان شهری کمتر از مردان روستایی است ($P\text{-value} < 0.05$).

نتیجه گیری:

به طور خلاصه، تجزیه و تحلیل ارتباط پیچیده بین عوامل جمعیت شناختی و سواد سلامت جنسی را روشن می کند. در حالی که سن و شغل سکونت تأثیرات متفاوت یا محدودی از خود نشان می داد، تحصیلات و محل سکونت به عنوان عوامل تعیین کننده اصلی ظاهر شدند.

کلمات کلیدی:

سواد سلامت جنسی، مردان، مشاوره قبل از ازدواج، تحصیلات، محل سکونت.